

Vlaams
Parlement

vergadering **C323**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 15 september 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van de zogenaamde federale taxshift voor de Vlaamse begroting – 2805 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de budgettaire impact van de stijging van de laagste inkomens – 2862 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de implicaties van de federale beslissing om de 30 procentschijf personenbelasting te schrappen op de opcentiemen – 2867 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de trage doorstorting van de gemeentebelasting – 2810 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitvoering van de begroting 2015 – 2877 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aangepaste schenkbelasting voor onroerende goederen – 2878 (2014-2015)	13
VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het nieuwe contract met de vennootschap Scholen van Morgen – 2879 (2014-2015)	18

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van de zogenaamde federale taxshift voor de Vlaamse begroting – 2805 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de budgettaire impact van de stijging van de laagste inkomens – 2862 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de implicaties van de federale beslissing om de 30 procentstijging personenbelasting te schrappen op de opcentiemen – 2867 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, ik ga mijn twee vragen combineren, gelet op de tijdspanne ertussen. Zo kunt u ook een geïntegreerd antwoord geven. Ik hoop dat u nu, na het zomerreces, een duidelijk en concreet antwoord geeft, want wij zijn als parlement al lang op zoek naar cijfers over de impact op de Vlaamse begroting. Er circuleren heel veel cijfers in de media, maar de windstilte van de Vlaamse Regering over die zogenaamde – ‘What’s in a name?’ – federale taxshift en de impact op de Vlaamse begroting is verontrustend.

Dezelfde Vlaamse Regering, onder meer bij monde van de minister-president, heeft meermaals verklaard dat ze – en ik paraphraseer – echt betrokken wilde zijn bij de discussie over de federale taxshift, gelet op de impact op de deelgebieden. De Federale Regering zou rekening moeten houden met de deelgebieden. Dat waren toen de uitspraken. Men klopte zich nogal stoer op de borst, in het voorjaar 2015.

Wat hebben we gezien in de praktijk? Niets is minder waar. De betrokkenheid was er niet voor de principebeslissing over de zogenaamde federale taxshift van 23 juli 2015 en blijkbaar ook niet in de periode van 23 juli tot 28 augustus 2015, toen een deel van het principeakkoord al is uitgewerkt door de Federale Regering. De grote vraag, na die twee vorige – tussen aanhalingstekens – ‘mistoestanden’, is wat er nu gaat gebeuren bij de verdere uitwerking van die federale taxshift.

De Federale Regering heeft tot nu toe informatie aan de deelgebieden gecommuniceerd, al dan niet via de media. Ze zegt tegen de deelgebieden: dit is de factuur. Dit moet u inschrijven in uw begrotingen. Doe maar berekeningen. De Vlaamse Regering krijgt de informatie na de feiten. Vandaar mijn vragen.

Is de Vlaamse Regering betrokken bij het akkoord over de grote lijnen van de Federale Regering van juli 2015? Heeft ze toen, al dan niet op eigen initiatief, contact gezocht met de Federale Regering? Heeft ze simulaties met betrekking tot bepaalde voorstellen gevraagd, gekregen of zelf opgemaakt?

Is er een berekening gemaakt van de mogelijke pistes en de weerslag op de Vlaamse begroting? U kent die pistes wel: verhoging van de belastingvrije som, verhoging van de forfaitaire beroepskosten en de schijf van 30 procent, waar ik nog op terugkom. Zo ja, kunnen die simulaties worden overgemaakt aan het Vlaams Parlement?

Ondertussen hebben we in de media kunnen vernemen dat de Federale Regering haar principebeslissing van 23 juli verder heeft uitgewerkt, en met name heeft beslist de schijf van 30 procent in de personenbelasting te schrappen. Met die discussie zijn we al begonnen zelfs voor de principebeslissing van de Federale Regering in juli. Deze maatregelen hebben een weerslag via de belasting Staat op de opbrengsten van de opcentiemen van het Vlaamse Gewest. Indertijd circuleerde al het bedrag van ongeveer 130 miljoen euro in de media. Ook eigen berekeningen tonen aan dat die cijfers zouden kunnen kloppen.

Minister, bevestigt u die cijfers? Hebt u simulaties en berekeningen over andere pistes en voorgestelde maatregelen? Ik verwijs opnieuw naar de verhoging van de belastingvrije som en de verhoging van de forfaitaire beroepskosten.

Bij gebrek aan cijfers van de Vlaamse Regering hebben we zelf een rekensommetje gemaakt. We komen aan een totaal van minderinkomsten voor de Vlaamse Regering van 435 miljoen euro.

Minister, u kondigde vrijdag in de speciale commissie aan dat de begroting 2016 eind deze maand gefinaliseerd zou zijn. We hebben intussen van het Planbureau nieuwe ramingen over de economische groei gekregen. Hoe gaat u met deze minderontvangsten om en hoe worden die opgevangen?

De maatregelen met betrekking tot de personenbelasting, in casu de schrapping van de schijf van 30 procent, hebben ook gevolgen voor de opcentiemen van de gemeenten. Hebt u een raming gemaakt en die overgemaakt aan de Federale Regering, met betrekking tot de vermindering van de ontvangsten van de Vlaamse gemeenten? Welk standpunt neemt de Vlaamse Regering in? Overweegt ze om de Vlaamse gemeenten te compenseren?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy (CD&V): Los van zijn inleiding heb ik ongeveer dezelfde vragen als collega Bertels. Ik besef dat ik in mijn enthousiasme deze zomer misschien wat te vroeg geweest ben met mijn vraag, maar u zult me dat vergeven.

De vraag is: wat is de budgettaire impact die we zouden kunnen verwachten? Ik besef ook dat aangezien er nog geen of amper definitieve beslissingen genomen zijn over welke pistes men gaat nemen, wanneer die ingaan, voor welke bedragen en welke loonschijven, dat het misschien wel heel moeilijk is om daar nu al een cijfer op te plakken, laat staan dat die dingen al in werking zouden treden dit jaar, volgend jaar of het jaar daarop. In de begrotingscontrole die er nu aankomt en in de begroting van volgend jaar is het al moeilijk om te zeggen wat de impact zal zijn. Misschien zijn er toch elementen waar u al een zicht op hebt, en dan zouden we dat graag weten in het parlement.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Zoals alle collega's hier weten, heeft de Federale Regering op 23 juli haar akkoord omtrent de taxshift toegelicht. Maar laat me vooral beginnen met te onderstrepen dat we bij de vragen die gaan over wat de impact is op de Vlaamse begroting, we eerst moeten zeggen wat goed is voor de Vlaming. Wat goed is voor de Vlaamse economie, is ook goed voor de Vlaamse Regering en is ook goed voor iedereen die in Vlaanderen woont. Je kunt positieve maatregelen hebben die een zeer positief effect hebben op de Vlaamse burger en het Vlaamse bedrijfsleven, maar die een negatief effect hebben op de Vlaamse begroting. Het is vooral van belang dat er regeringen zijn in dit land die het prille economische herstel verder willen stimuleren via lastenverlagingen voor ondernemers en burgers om op die manier dat herstel verder te ondersteunen.

De algemene maatregelen moeten uiteraard, zoals collega Van Rompuy net zei, nog worden gefinaliseerd. Als je een betrouwbare raming wilt maken van wat het effect is op de Vlaamse begroting, dan moet je de detailuitwerkingen hebben van de grote principes die federaal zijn beslist. Als je bijvoorbeeld ziet dat voor de lastenverlaging voor bedrijven er een vermindering van het faciaal tarief patronale bijdragen zal zijn van 32,4 procent naar 25 procent, is dat uiteraard ook van belang voor de lastenverlagingen voor bedrijven die in Vlaanderen zijn gevestigd. Als er in maatregelen is voorzien voor zelfstandigen, zoals de versterking van de lastenverlaging voor de eerste drie aanwervingen en de investeringsaftrek, is dat ook van belang voor wie actief is in Vlaanderen. Als er een lastenverlaging komt voor ploegen- en nachtarbeid, dan is dat inderdaad ook van belang voor de Vlaamse industrie. Het zal niet onmiddellijk een effect hebben op de Vlaamse begroting, maar schraagt wel ons landschap en kan op die manier een effect hebben op de groeicijfers die natuurlijk ook een effect hebben op de begroting.

Als je kijkt naar de lastenverlaging voor de burgers, dan vergroten die de koopkracht van de gezinnen en ook van de consumptie. U weet beter dan ik, want uw partij heeft er al een paar keer een betoog over gehouden, dat het consumentengedrag zeer belangrijk is om ervoor te zorgen dat de economie verder groeit.

Als je kijkt naar wat de impact is van de taxshift voor de Vlaamse personenbelasting, wachten we op dit moment op de concretisering van een aantal zaken om betrouwbare ramingen te maken. Ten eerste, naar netto loonsverhoging, spreekt het federaal akkoord over een afschaffing van het belastingtarief van 30 procent, een verhoging van de forfaitaire aftrek voor beroepskosten, een verhoging van de belastingvrije som en een verhoging van de werkbonus. Zolang de exacte modaliteiten en de datum van ingang van de maatregelen niet zijn vastgelegd, is de betrouwbare raming in detail niet mogelijk.

De raming van de minderinkomsten waar de federale overheid momenteel van uitgaat voor de eerste fase van de implementatie van de voorziene inspanning van de personenbelasting, bedraagt 850 miljoen euro. De federale overheid voorziet die impact vanaf inkomstenjaar 2016. In dat geval is er dus een impact van de voorziene maatregelen op de berekening van de belasting Staat. Dat zal een impact hebben vanaf jaar T plus 1 of het begrotingsjaar of aanslagjaar 2017, een jaar na het inkomstenjaar, conform de bepalingen van de Bijzondere Financieringswet in de assumptie die ik aanneem. Als je ervan uitgaat dat die raming van 850 miljoen euro voor de eerste fase een correcte inschatting van de budgetenveloppe is en alle maatregelen een rechtstreekse impact zouden hebben op de berekening van de belasting Staat, en met andere woorden op de Vlaamse opcentiemen, dan kunnen voor het Vlaamse Gewest de verwachte minderinkomsten aan opcentiemen op ongeveer 140 miljoen euro worden geraamd voor deze eerste fase. Dat is 850 miljoen euro minder ontvangsten inzake de personenbelasting, het Vlaamse aandeel in de lokalisatie van de personenbelasting dat 63,78 procent is, en de component van de opcentiemen, 25,99 procent. Als je die met elkaar vermenigvuldigt, dan kom je op die minderontvangst van 140 miljoen euro voor begrotingsjaar 2017.

Het effect van de eerste fase van de verlaging van de personenbelasting op de Vlaamse begroting zal zich dus niet onmiddellijk volgend jaar maar uiteraard wel in de meerjarenraming, die conform het Rekendecreet moet worden ingediend in het parlement, vertalen.

Na de eerste fase, die start in het inkomstenjaar 2016, is er nog voorzien in twee budgettaire opstappen van telkens 850 miljoen euro, respectievelijk in de inkomstenjaren 2018 en 2020, gegeven de assumptie die ik momenteel aanneem.

Er is uiteraard ook een impact buiten de personenbelasting. Naast de verlaging van de personenbelasting, die een budgettair effect heeft op de Vlaamse begroting, heeft de Federale Regering ook besloten een lastenverlaging door te voeren voor de bedrijven. Die slaat zowel op de profitsector als op de non-profitsectoren. Ook hiervoor heeft de federale overheid een implementatietraject uitgetekend waarbij wordt voorzien in budgetten. Zo is er voor 2016 voorzien in een budget van 620 miljoen euro. Daarna zijn er nog twee budgettaire opstapen, opnieuw in 2018 en 2020 van tweemaal 700 miljoen euro.

De werkelijke impact voor de Vlaamse begroting hangt evenwel opnieuw af van de mix van maatregelen die wordt genomen, van de voorziene timing en van het aantal werknemers dat van het voorziene voordeel kan genieten en door de Vlaamse overheid wordt gesubsidieerd of betaald. Zolang die detailparameters niet bekend zijn, is het moeilijk om een betrouwbare raming te maken.

Momenteel brengt de federale overheid de budgettaire impact in kaart. Zij zal daarover ook overleg plegen met de lidstaten. De lastenverlagingen zullen ingaan in 2016. Men zou dan ook een positief budgettair effect kunnen verwachten in 2016.

Naast de gunstige effecten van de verlaging van de werkgeversbijdragen in de profit- en non-profitsectoren verwachten we ook nog gunstige budgettaire effecten van de verlaging van de btw op sociale huisvesting en scholenbouw, evenals de inkomsten uit de fiscale regularisatie. Wanneer men een volledig betrouwbare raming wil maken, moet men beschikken over de detailbeslissingen en de timing van invoering van de beslissingen.

Specifiek wat de impact van de verlaging van de personenbelasting op de lokale besturen betreft, herhaal ik wat ik al een aantal keren heb gezegd. Maar, wanneer men uitgaat van die 850 miljoen euro en die vermenigvuldigt met het Vlaamse aandeel in de lokalisatie van de personenbelasting, zijnde 63,78 procent, en men vermenigvuldigt dat met een gemiddeld tarief – en dus geen maatwerk per gemeente – van 7,28 procent, zijnde het gemiddelde tarief in 2015, dan komt men op een minderontvangst voor de lokale besturen van 39,5 miljoen euro.

Het lijkt me voorbarig om nu al te spreken over de compensatiemaatregelen. Men moet eerst afwachten hoeveel de verlaging van de RSZ-werkgeversbijdragen als voordeel voor de gemeenten oplevert evenals de verlaging van de btw op schoolgebouwen. Van een aantal zaken kunnen we nu al een inschatting maken. Wanneer we echter een detailberekening willen maken, moeten we verder zitten in het besluitvormingsproces, ook van de federale overheid, en in de concretisering van de maatregelen zijn genomen. Pas dan kunnen wij een meer betrouwbare raming maken van de impact op de Vlaamse begroting.

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, wat de impact op de economische groei betreft, ben ik er zeker van dat het Planbureau in zijn laatste cijfers, 1,3 procent voor volgend jaar, daar rekening mee heeft gehouden. Dat lijkt me de evidentie zelve. We gaan die vanuit de Vlaamse Regering niet dubbel tellen.

U bevestigt hier de cijfers zoals wij die berekend en gecommuniceerd hebben: 140 miljoen vermenigvuldigd met 3 plus een stukje voor de zelfstandigen. Zo komt u aan 430 miljoen euro. Dat is simpele wiskunde.

We hebben al voor het reces gezegd dat u assertiever moet zijn voor wat de discussie over de taxshift betreft en dat u mee moet discussiëren over de uitwerking van de details. Nu zegt u dat u noteert wat de Federale Regering beslist en dat u niet verder discussieert over de verdere invulling. Ik wil u aanraden om mee te discussiëren over die verdere invulling. Wij pleiten, en ik hoop van de Vlaamse Regering hetzelfde, voor een versterking van de werkbonus

boven de andere hypotheses die naar voren zijn geschoven. Zal de Vlaamse Regering dit mee verdedigen, zoals vele mensen in het kader van tewerkstellingspolitiek dat vragen? U moet niet afwachten hoe de Federale Regering dat invult.

Wij vragen ook aan de gemeenten een gedetailleerde meerjarenplanning. U zegt nu dat u de details nog niet kunt geven omdat u nog wacht op de uitwerking van de detailmaatregelen van de Federale Regering. De gemeenten moeten echter nu hun meerjarenplanningen indienen op vraag van diezelfde Vlaamse Regering.

Help hen daar dus bij. Wat moeten ze doen met betrekking tot die 39,5 miljoen euro minderinkomsten die u hebt voorgespiegeld? Minister, ik ben heel benieuwd naar de impact van de lastenverlaging met betrekking tot de contractuelen in de lokale besturen. Ik hoop dat u dat zult vragen aan uw federale collega. Die lastenverlaging is zagezegd faciaal. Dat hebt u terecht gezegd. Ik wil wel eens zien wat dat zal geven, want die zitten nu bijlange allemaal niet aan een werkgeversbijdrage van 32 procent. Van 32 naar 25 procent is voor hen puur een illusie. Veel sectoren hebben dat al aangegeven. U hebt waarschijnlijk de bouwsector al gehoord. Ook voor de contractuelen van de lokale besturen is dat grotendeels zo. Wat zult u dus doen? U hebt gezegd te zullen bekijken wat het verschil is. Als dat verschil negatief is voor de Vlaamse gemeenten – en dat zal zo zijn –, zult u dat dan compenseren of niet? Dat is gewoon een heel concrete vraag, die ik al heb gesteld. Wat zult u daarmee doen? Wees alstublieft concreet en assertief ter zake, zodat de gemeenten weten wat ze moeten doen in hun meerjarenplanning, in hun begroting voor 2016 en 2017. Vraag niet aan de gemeenten te doen wat u nu enigszins doet, van 'we zullen wel zien'. Gemeenten kunnen op die manier geen meerjarenplannen opmaken, en geen lokale overheidsinvesteringen doen. We hebben hier allemaal heel dikwijls erkend dat lokale overheidsinvesteringen belangrijk zijn, en dat die nu te laag liggen, omdat een aantal zaken zijn doorgeschoven. Geef hen ruimte, of op zijn minst de mogelijkheid om concreet te ramen, maar niet van 'we zullen wel zien'.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Peter Van Rompuy (CD&V): Minister, ik dank u voor uw gedetailleerde antwoord. We moeten natuurlijk een onderscheid maken tussen twee zaken. Aan de ene kant is er de korte termijn. De argumenten die ik heb gehoord, kun je gebruiken tegen elke vorm van lastenverlaging. Als men elke keer de kostprijs van een lastenverlaging gebruikt om te zeggen dat men dat niet mag doen, dan is men tegen elke vorm van lastenverlaging. Dat zijn wij niet. Ik meen dat dit een goede operatie is. Het is natuurlijk waar dat daar op korte termijn bepaalde kosten of inspanningen tegenover staan, maar op de lange termijn, en daarvoor is die oefening natuurlijk gemaakt, zijn er baten, voor de overheid, maar ook voor de Vlamingen in het bijzonder. Minister, ik ben blij dat u ze nogmaals hebt opgenoemd. Hoe meer de taxshift gericht is op de creatie van werkgelegenheid, hoe meer mensen zullen bijdragen aan het systeem, hoe hoger de personenbelasting zal zijn. Ik ben het er helemaal mee eens dat we dat niet helemaal zullen compenseren. Dat weten we ook op voorhand. De inspanning zal echter nooit volledig datgene zijn wat men in het begin heeft gevraagd. Anders zou de operatie geen zin hebben. Dan zou het een soort zero-sumgegeven zijn, en dat is niet zo: er is wel degelijk jobcreatie. Hetzelfde geldt voor de koopkracht die wordt gecreëerd en dergelijke meer. Dat lijkt me het belangrijkste dat we voor ogen moeten houden: er zijn plussen, er zijn minnen, maar ik blijf ervan overtuigd dat die taxshift op termijn ook voor Vlaanderen, ook voor de Vlamingen een meerwaarde zal zijn, voor de werkgelegenheid, voor de koopkracht en voor een lastenverlaging. Daarom zijn we daarvoor.

Mijnheer Bertels, Vlaanderen zal een beperkte inspanning moeten doen, maar die zal helemaal niet van die grootteorde zijn die u bedoelt. Ik vind het jammer dat u

ook niet de positieve punten van die taxshift naar voren hebt gehaald, de elementen die u steunt en waarvan u vindt dat er een inspanning tegenover staat. Het gehele verhaal lijkt me echter een positief verhaal, en daarom steunen we dit.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Ik ga een kleine aanvulling doen. Als je kijkt naar de prognoses van het Planbureau, en ik heb die er even bijgenomen, dan is er een economische groei van 1,2 procent in 2015 en van 1,3 procent. Het Planbureau zegt letterlijk: "Deze vooruitzichten houden op beleidsvlak geen rekening met de regeringsmaatregelen die in juli werden goedgekeurd in het kader van de federale begrotingsopmaak en van de taxshift." Dat geldt noch voor de groei, noch voor de index. U zei daarstraks te hopen dat het Planbureau dat heeft verrekend, maar dat zegt eigenlijk zelf het nog niet te hebben verrekend op dit ogenblik. De prognoses waarmee we werken, zijn uiteraard de prognoses van de economische begroting en van het Planbureau. Dat is dus een correctie. Het Planbureau zegt dat zelf, in zijn inleiding.

We moeten geen grote polemiek beginnen, maar ik denk dat iedereen de hervorming van de personenbelasting heeft ingeschreven in zijn partijprogramma. Dat heeft dan altijd een impact op de Vlaamse begroting, maar ik blijf erbij dat dit op een bepaald ogenblik ook goed zal zijn voor de Vlaming en voor de Vlaamse economie, voor onze langetermijnprognoses.

U verwijst naar een aantal indirecte effecten qua groei. Er is natuurlijk ook het positieve indirecte effect van een verlaging van de RSZ-werkgeversbijdrage. Ik ben de eerste om te zeggen dat je exact zult moeten weten hoeveel mensen daaronder vallen en wat de concrete modaliteiten zijn, om te weten wat het positieve effect aan die kant zal zijn. Het is vandaag gewoon onmogelijk om ter zake een betrouwbare raming te maken.

De heer Jan Bertels (sp.a): Mijnheer Van Rompuy, als u het hebt over lastenverlagingen, dan hebt u het, denk ik, voornamelijk over de lastenverlagingen in het kader van de sociale zekerheid. Elke partij had dat opgenomen in haar partijprogramma. U pleit voor een lastenverlaging ten gunste van de tewerkstelling, dus ik neem aan dat u daarmee onderschrijft dat we voornamelijk moeten gaan werken via de werkbonus, en dat de Vlaamse Regering dat mee moet gaan bepleiten bij de Federale Regering.

De inhoudelijke discussie over de federale taxshift zal wel worden gevoerd in het federaal parlement. Er zijn verschillende meningen, maar iedereen weet dat onze partij een andere federale taxshift zou hebben gedaan dan deze die er nu is uitgekomen.

Minister, ik vind dat we als Vlaamse parlementsleden het recht hebben om te weten hoe u die impact vertaalt in de Vlaamse begroting. U hebt de plicht om dat te berekenen, en ook om als voogdijminister aan de Vlaamse gemeenten te laten weten hoe zij de impact moeten vertalen in hun begroting. Nu zegt u immers aan hen niet te weten hoe ze hun meerjarenplanning, die u zelf oplegt, moeten maken voor de toekomst. Dat is een tekortkoming. We kunnen niet gewoon aan de kant blijven staan en zien wat er in de toekomst gebeurt. Dat is geen goed beleid van de voogdijoverheid tegenover de Vlaamse gemeenten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de trage doorstorting van de gemeentebelasting – 2810 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, collega's, twee vragen om uitleg in januari en februari 2015 met duidelijke toezeggingen van de verschillende ministers ten spijt, is de vrees van lokale overheden dat hun toegewezen inkomsten door een gewijzigde federale inkohiering niet tijdig ontvangen zullen worden, toch werkelijkheid geworden. De federale minister van Financiën heeft dat via zijn administratie ook officieel meegedeeld aan de gemeenten.

Minister, uw engagement om met uw collega-minister Van Overtveldt tot een oplossing te komen, blijkt zeven maanden na de beloftes nul komma nul resultaat te hebben opgeleverd. Want hoe kan men anders de krantenartikelen van 6 augustus verklaren, waarin geschreven wordt dat gemeenten geld moeten lenen om personeel te betalen? Dat is een spijtige zaak, waar enkel de banken beter van worden.

In de krantenberichten van begin augustus werd terugverwezen naar een gewijzigd doorstortingspatroon van de federale overheid, waardoor gemeentelijke ontvangsten later dan nodig aan hen zullen worden overgemaakt. De berichtgeving had dan ook een hoog déjâ-vugehalte, met dien verstande dat de kans om op de problemen te anticiperen, nu verkeken is.

Ondertussen heeft ook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) nogmaals de alarmbel geluid. In een artikel in Lokaal heeft men aangetoond dat die fataliteit geen wet van Meden en Perzen is en dat er andere oplossingen mogelijk zijn.

Minister, kunt u beschrijven welke stappen er sinds de vergaderingen van de Commissie voor Algemeen Beleid en Financiën van 27 januari en 24 februari 2015 ondernomen zijn om met de federale overheid tot een vergelijk te komen omtrent deze doorstortingen en het ritme ervan? Ik weet dat we die vraag eerder al gesteld hebben, maar ik zou graag de concrete stappen zien, zodat we op basis daarvan kunnen uitmaken waarom een oplossing uitblijft.

Zijn er in de tussentijd maatregelen in voorbereiding of al genomen die lokale overheden moeten beschermen tegen het mislopen van tijdige ontvangsten van rechtmatige inkomsten? Zult u zich als Vlaamse minister van Begroting, die finaal ook verantwoordelijk is voor de budgettaire situatie van het geheel van de lokale besturen, in de toekomst proactiever opstellen als er zich zulke problemen voordoen? De voorstellen van de VVSG liggen daar voor het rapen.

Een burgemeester nam in de media de intussen bekende disclaimer bij financiële advertenties "geld lenen kost ook geld" in de mond, waarmee hij verwees naar de intresten die betaald moeten worden op de leningen die zijn gemeente is moeten aangaan. Zullen de gemeenten die door het federaal gewijzigde federale inkohieringspatroon benadeeld werden en worden, daarvoor gecompenseerd worden?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: We hebben daar inderdaad al verschillende keren over gesproken in de commissie, onder andere op 24 februari 2015. Ik heb toen aangegeven dat de federale minister op de hoogte is van de problematiek

van de vertraging in de doorstorting en dat zowel zijn kabinet als de FOD Financiën de bedoelde problematiek zou opvolgen en onderzoeken, met het oog op het uitwerken van een oplossing.

Ik heb ook al een aantal keren gezegd dat het inkohieringsproces van de personenbelasting niet tot de bevoegdheid van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering behoort, omdat de administratie een federale administratie is. Na de commissievergadering van 24 februari hebben we wel contact opgenomen, wat geleid heeft tot een overleg met de federale beleidscel op 22 juni. Daar waren zowel de beleidscel van mezelf als die van de bevoegde collega voor lokaal beleid op uitgenodigd. De mensen van de FOD Financiën hebben daar een toelichting gegeven bij een aantal pistes die zij onderzoeken, maar waarvan de budgettaire impact voor de federale overheid nog nader diende te worden uitgeklaard. U zult dat nog kennen van de periode dat u ook nog in de meerderheid zat.

Het vinden van een oplossing is geen evident verhaal. Het is een complexe problematiek. Dat heb ik hier ook al een aantal keren gezegd. De FOD Financiën heeft de voorbije maanden ook een onderzoek gevoerd, dat geresulteerd heeft in een voorlopige oplossing. Via een schrijven van midden augustus van de FOD Financiën aan de gemeenten is de beslissing meegedeeld om tegen het einde van dit jaar opnieuw een tijdelijk voorschot toe te kennen aan die steden en gemeenten die geconfronteerd worden met een herringering van de aanvullende gemeentebelasting die lager uitvalt dan de oorspronkelijke raming.

Teneinde de bovenvermelde problemen van steden en gemeenten op een duurzame manier op te lossen, is het de bedoeling van de FOD Financiën om een systeem van permanente voorschotten op te zetten, om een structurele oplossing te bieden voor deze problematiek. Maar zoals ik daarjuist al gezegd heb, zal men ook op federaal niveau moeten bekijken wat de impact van het systeem is, zoals u wel nog kent van toen u nog in de meerderheid zat.

De heer Jan Bertels (sp-a): Hopelijk bent u erbij betrokken, om het overleg in te voeren, want dat is wel de bedoeling. Ik heb een bijkomende vraag en een suggestie. Bent u betrokken bij de uitwerking van het voorschottensysteem, zoals beloofd door de FOD, weliswaar met een andere timing dan hoe het is aangekondigd door de minister van Financiën? Er zit een verschil van zes maanden op.

De voorwaarden met betrekking tot het voorschottensysteem zijn natuurlijk belangrijk voor de gemeenten. Anders voert men een eenmalige besparingsoperatie uit op de kap van de gemeenten, door de voorschotten 'kunstmatig' te laag te zetten. Ik neem aan dat u dat meeneemt naar het overleg, want die vrees is niet onterecht, minister. De VVSG heeft die vrees zelf geuit bij de onderhandelingen die nu lopen. Ik neem aan dat u daarvoor ontvankelijk bent, wat die voorwaarden betreft.

Het argument van de moeilijke budgettaire situatie wordt ingeroepen. Maar, minister, het is een vestzak-broekzakoperatie. Binnen de entiteit België, voor entiteiten 1 en 2, is dat neutraal. Of het geld sneller gaat naar de gemeenten of niet, is belangrijk voor de kaspositie, maar binnen de boekhouding en de entiteit België is dat neutraal. De federale overheid mag zich daar niet achter verschuilen. Laat u niet met een kluitje in het riet sturen.

Ik heb een heel concrete vraag. De gemeentelijke opcentiemen worden nu veel te laat doorgestuurd, wegens allerlei redenen. De dienstverlening wordt niet correct uitgevoerd door de FOD Financiën, al dan niet met goede argumenten. Bent u als Vlaamse Regering bereid – zelf of om dat te verdedigen bij uw federale collega – om te pleiten voor de afschaffing van de 1 procent administratiekosten? Die moeten de gemeenten nu betalen voor een dienstverlening die er niet of niet tijdig komt. Het gaat per jaar over 18 miljoen euro. Dat moeten de Vlaamse

gemeenten nu betalen voor een dienstverlening die er niet is. Bent u bereid om die 18 miljoen euro te compenseren?

Minister Annemie Turtelboom: U vraagt of we mee aan tafel zitten om de voorstellen uit te werken. In dit land heeft iedereen verantwoordelijkheden. Stel dat we als Vlaamse Regering elke keer aan tafel gaan zitten bij federale beslissingen en omgekeerd. Er is overleg, een goed overleg, laten we dat alle kansen geven. Er is een tijdelijke oplossing. Ik vind het goed dat de FOD Financiën en de minister hun verantwoordelijkheid nemen. Op dit ogenblik kijken ze hoe ze een ander systeem kunnen uitwerken en welke repercussies dat heeft voor hun eigen begroting.

Ik vind het wel logisch dat de oppositie op een bepaald moment zegt dat we overal aan tafel zouden moeten zitten. Maar dan gaat misschien niets vooruit of ben je met alles bezig. U hebt me gevraagd of ik er iets aan ging doen. Er is een overleg geweest, er is een tijdelijke oplossing gekomen. De rest van het proces zullen wij van heel nabij volgen, zowel ik als de minister die bevoegd is voor de lokale besturen. En we zullen u op de hoogte houden als er nieuwe zaken te melden zijn.

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, overleg is nodig. Dat is goed. Maar overleg is nodig om de zaken te laten vooruitgaan. Ik heb de toezeggingen niet gedaan, u hebt dat gedaan samen met minister Homans, over zaken die zouden worden geregeld voor het zomerreces. Ik heb dat niet gedaan, u hebt dat gedaan. Kunt u het overleg dus een beetje versnellen?

U hebt beloftes gedaan aan de gemeenten die nog altijd niet kunnen worden uitgevoerd. Er is nog geen begin van een oplossing, behalve dat de FOD Financiën blijkbaar pistes aan het onderzoeken is. *(Opmerkingen van minister Annemie Turtelboom)*

Ik verwijs naar het systeem van voorschotten, minister, om het heel technisch te maken.

Minister Annemie Turtelboom: Het is niet technisch, mijnheer Bertels. We hebben gezegd dat we zouden overleggen. Er is een overleg geweest. Er is een tijdelijke oplossing. En men is gewoon aan het voortwerken en aan het kijken of een definitieve oplossing mogelijk is, conform ieders bevoegdheden.

De heer Jan Bertels (sp.a): Dat is ook logisch. Maar u hebt de taak om het overleg te faciliteren. *(Opmerkingen van minister Annemie Turtelboom)*

Ik zal uitleggen wat er technisch is: de gemeenten krijgen nu een brief, maar niemand weet hoe ze die voorschotten finaal moeten boeken in het BBC-verhaal (beleids- en beheerscyclus). Los dat mee op! Nu zegt u weer dat we wel zullen zien en dat we afwachten.

Met betrekking tot de 1 procent administratiekosten, minister: als de FOD Financiën de dienstverlening niet garandeert, neem dat idee maar mee. Voor de Belgische overheidsfinanciën blijft dat compleet neutraal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de uitvoering van de begroting 2015 – 2877 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik verwijs naar het Rekendecreet. Ik hoef eigenlijk niet te herhalen dat dat decreet van 8 juli 2011 in artikel 30 voorziet in een semestriële rapportering over een uitvoeringsrekening van de begroting, een resultatenrekening en een balans. Inzake de Vlaamse begroting 2015 was er tot nu toe enkel een impliciete vorm van rapportering naar aanleiding van de begrotingsaanpassing, beslist in april van dit jaar en goedgekeurd op 30 juni van dit jaar, net voor het zomerreces. Zonder ingrepen zou de begroting voor ongeveer 900 miljoen euro in het rood zijn gegaan. Na de aanpassing blijft er van het tekort net geen 550 miljoen euro over.

De hierboven beschreven rapportering of monitoring van de begrotingsuitvoering lijkt op het federale niveau toch veel explicieter te gebeuren. Ik verwijs naar 9 juli van dit jaar. Het monitoringcomité bij de FOD Budget en Beheerscontrole maakt daarbij niet alleen een update voor de begroting in het lopende jaar, maar kijkt ook vooruit in functie van de opmaak, bij ongewijzigd beleid, van de begroting voor het volgende jaar.

In zijn laatste rapport van 9 juli nam het federale monitoringcomité overigens al de uitkomst van de herrekening van de gewestelijke personenbelasting mee. Voor de Vlaamse begroting 2015 heeft de herrekening van de gewestelijke personenbelasting een gunstig effect van meer dan 400 miljoen euro.

U stelde eerder, minister, dat u instaat voor een permanente monitoring van alle pps- en alternatief gefinancierde projecten, in uitvoering of in de pijplijn, om tijdig te kunnen inschatten of een aanrekening op de begroting vereist is of niet. Deze budgettaire elementen en allicht ook nieuwe, aangepaste parameters onderstrepen nog eens het belang van een semestriële rapportering over de uitvoering van de begroting. Die uitvoering is van bijzonder belang voor de opmaak van de Vlaamse begroting 2016. Ik heb vorige week en uit eerdere communicatie begrepen dat de Vlaamse Regering daarmee volop bezig is.

Minister, kunt u, zoals bepaald door het Rekendecreet, de semestriële rapportering over de uitvoeringsrekening van de begroting 2015, een resultatenrekening en een balans voorleggen en toelichten aan dit parlement? Noopt deze rapportering tot een nieuwe aanpassing van de begroting 2015 en kunt u een indicatie geven van de effecten van deze aanpassing op het vorderingensaldo? Minister, kunt u aangeven op welke wijze en in welke mate de uitvoering en een tweede aanpassing van de begroting 2015 een invloed hebben op de opmaak van de begroting 2016?

De heer Jan Bertels (sp.a): Minister, u weet dat het federale monitoringcomité volgende week met nieuwe cijfers komt. Welke cijfers met betrekking tot de uitvoering van de Vlaamse begroting 2015 zijn overgemaakt aan het federale monitoringcomité, dat ook een herziening gaat doen voor 2015?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Conform het Rekendecreet wordt door de rechtspersonen van de Vlaamse overheid een semestriële rapportering opgemaakt, bestaande uit een uitvoeringsrekening van de begroting, een resultatenrekening en een balans. Deze semestriële rapportering over 2015 wordt door de rechtspersonen van de Vlaamse overheid tegen eind september overgemaakt aan mijn administratie. Voor de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap wordt deze semestriële rapportering door mijn administratie tegen eind september opgemaakt en overgemaakt aan het Rekenhof. Momenteel beschikken we nog niet over deze informatie.

Momenteel heeft de regering geen intenties om een tweede begrotingsaanpassing door te voeren. Er is inderdaad een verschil tussen de federale overdrachten die we bij onze begrotingsinspanningen opgenomen hebben en het cijfer dat de federale overheid opneemt. Technisch gezien kunnen er steeds meerontvangsten worden

gerealiseerd op een bepaald ontvangstenartikel. Inhoudelijk gezien moeten we de repercussies van deze meerontvangst ook nog bekijken. Zoals de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) ook aangaf in zijn rapport van vorige week woensdag, worden de ontvangsten gewestelijke opcentiemen van 2015 tot 2017 definitief vastgelegd in 2018, wat tot een neerwaartse bijstelling van deze ontvangsten aanleiding kan geven. Het is dus van belang om eerst de repercussies en de context van deze verwachte meerontvangsten te analyseren alvorens reeds nieuwe maatregelen te beginnen treffen.

Meer specifiek wat de opvolging van de begrotingsuitvoering 2015 betreft, verwijs ik ook nog naar wat ik daarnet zei, namelijk om eind september terug te komen op de stand van zaken in het implementatietraject van de eigen inning van de registratie- en erfbelasting.

Wat de begrotingsopmaak 2016 betreft, zal de Vlaamse Regering in haar Septemberverklaring uiteraard de laatst beschikbare informatie en parameters meenemen in haar analyse van de begroting en het bepalen van de doelstelling voor 2016. Meer concreet verwachten we ook nog een nieuwe raming van de opcentiemen die in 2016 zullen worden doorgestort door de FOD Financiën. Uiteraard kunnen we momenteel nog niet op deze begrotingsoefening vooruitlopen.

In verband met het cijfer dat doorgegeven is: ik heb die informatie gewoon nu niet bij me.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord, maar ik blijf natuurlijk een stukje op mijn honger zitten. Het Rekendecreet is op dat vlak vrij duidelijk. In het Rekendecreet staat een semestriële rapportering over de punten die ik net heb gevraagd. Het antwoord dat ik krijg van u is: u moet wachten tot eind september. Ik weet dat het Rekendecreet onderwerp zal vormen van een discussie in het parlement, maar zolang dat Rekendecreet geldt, verwacht ik toch wel concrete informatie zodat het parlement kan volgen hoe het zit met de uitvoering van de begroting 2015. Het antwoord "u moet wachten tot eind september 2015", is eigenlijk niet in overeenstemming met het Rekendecreet. Die punten staan duidelijk beschreven in het Rekendecreet. De facto mag het parlement die ook bij u opvragen. Als u mij zegt dat ik moet wachten tot eind september, heb ik ook de vraag hoe het dan gaat lopen met de Septemberverklaring, waarin de contouren van de begroting moeten worden aangegeven. Mijn vragen zijn pertinent omdat ze wel degelijk een impact hebben op de begroting van 2016. Ik blijf dus aandringen dat u wat het Rekendecreet voorschrijft aan informatie, zo snel mogelijk ter beschikking stelt van het parlement.

De voorzitter: Geen toevoeging meer van de minister? *(Neen)*

De heer Rzoska heeft het woord voor een slotopmerking.

De heer Björn Rzoska (Groen): Ik kon maar proberen, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de aangepaste schenkbelasting voor onroerende goederen – 2878 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Minister, ik heb een vraag om uitleg die hangende is van voor het reces en die ik ondertussen wat heb bijgewerkt omdat we al een stuk voorbij de zomervakantie zijn.

Ik moet niet in herinnering brengen dat we in deze commissie stevig hebben gediscussieerd over de hervorming van de schenkbelasting voor onroerende goederen. Ik kom daar deels op terug. We zijn ondertussen twee maanden verder. De nieuwe regeling is op 1 juli 2015 in werking getreden. Voor deze 'verlaging van de belasting op vermogen' – zo omschrijft de Inspectie van Financiën (IF) het – heeft de Vlaamse Regering zich ook laten inspireren door contacten op het terrein. U hebt dat meermaals in de commissie naar voren geschoven bij verschillende vragen.

U legde naar eigen zeggen uw oor te luisteren bij notarissen en bankiers. Dat waren de doelgroepen waar u toen informatie heb gehaald om te zeggen dat dit wel eens een succes zou kunnen worden.

Mogelijk hebben de vertegenwoordigers van deze twee beroepsgroepen, die bij uitstek een belang hebben bij het optimaliseren van vermogens, u ook wijzer gemaakt over mechanismen om de nieuwe schenkbelasting voor onroerende goederen te ontwijken. Ik verwijs zeer expliciet naar de memorie van toelichting bij het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015 dat is goedgekeurd door het parlement in de plenaire vergadering van 30 juni 2015. Daarin wordt aangekondigd dat, tegelijk met een vereenvoudiging en vergroening van de schenkbelasting voor onroerende goederen, de Vlaamse Regering werk maakt van een stappenplan om de ontwijkingsmechanismen aan te pakken.

Minister, heeft de aanpassing van de hogergenoemde schenkbelasting meteen een effect in de praktijk gehad? Dat was toch wat werd verwacht. Zijn er cijfers over het aantal schenkingen van onroerende goederen sinds 1 juli 2015, over de aard en omvang van de schenkingen en over de belastingopbrengsten ter zake?

Kunt u een overzicht geven van de mogelijke ontwijkingsmechanismen bij de aangepaste schenkbelasting voor onroerende goederen? Over welke mechanismen gaat het? Hoe werken ze? Welke effecten hebben ze op een correcte inning van de schenkbelasting en eventueel ook van de erfbelasting?

Kunt u het aangekondigde stappenplan om dergelijke ontwijkingsmechanismen aan te pakken, toelichten? Dat zou normaal gezien tegelijk met de nieuwe regeling van kracht moeten zijn of toch ter beschikking moeten staan. Welke initiatieven ter zake zitten er op korte, middellange en langere termijn in de pijplijn en met welke beoogde resultaten?

Is dat stappenplan tegelijk met de aanpassing van de schenkbelasting voor onroerende goederen op 1 juli 2015 in werking gesteld? Als dat niet het geval is, wat is daarvoor de reden en wanneer zal dat stappenplan dan wel geconcretiseerd en geïmplementeerd worden?

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Ik wil even aankondigen dat ik het zeer eigenaardig vind om op dit ogenblik al de cijfers sinds 1 juli 2015 op te vragen. Ik denk dat we dan heel snel zijn. Ik heb ook zo de indruk dat de vraag van de heer Rzoska een klein beetje verkeerd kan worden begrepen. Ik meen niet dat we hier al kunnen verkondigen wat een ontwijkingsmechanisme is. Verder heeft een ontwijkingsmechanisme niets te maken met een correcte inning van de

schenkbelasting. Het is geen ontduiking van belastingen wat hier voorligt. Een ontwijkingsmechanisme is een correcte toepassing van de wet. Dat kan niets te maken hebben met een correcte inning van de schenkbelasting.

Voor de rest wacht ik het antwoord van de minister af.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Het is op dit moment voor de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) nog iets te voorbarig om al cijfermatig te rapporteren over het effect in de praktijk van de nieuwe schenkbelasting voor onroerende goederen. Dat is begrijpelijk.

Ik geef nog even het tijdsverloop van het invorderingsproces. De notariële akte van de schenking wordt nog steeds door de federale administratie onderworpen aan de formaliteit van de registratie. Daarna wordt de akte door het registratiekantoor aan VLABEL bezorgd die de juiste belasting berekent en de belastingplichtige een aanslagbiljet toezendt. Aangezien de FOD Financiën de akten gemiddeld na 22 dagen vanaf de registratiedatum doorstuurt via de zogenaamde DER-applicatie, heeft VLABEL nog geen kennis van alle geregistreerde akten voor juli en augustus. Het gros van de in augustus binnengekomen akten zal pas in de loop van de maand september verwerkt worden.

Wat we wel merken – dat is geen hard cijfer – is dat er veel vragen toekomen bij VLABEL over de hervorming. Notarissen hebben onlangs gecommuniceerd. Volgens de laatste informatie van het notariaat zijn er meer vragen dan die 14 procent. Het zou om een hoger percentage gaan.

Maar dat is natuurlijk informatie van het notariaat, voor mij is het belangrijk te zien wat er effectief binnenkomt bij VLABEL. Er is wel veel meer interesse, zowel bij VLABEL als bij de stakeholders op het terrein over de voorwaarden en modaliteiten van de nieuwe tarieven. Bovendien heb ik gehoord dat men eerst zekerheid wil over de datum van inwerkingtreding voor men dossiers begint voor te bereiden.

Het notariaat heeft in zijn berichtgeving van 3 augustus gezegd dat er meer schenkingen geregistreerd zijn. Voor ons is vooral het effect bij VLABEL van belang.

U hebt het over de achterpoortjes. In de memorie van toelichting bij het decreet dat de nieuwe tarieven voor de schenkbelasting heeft ingevoerd, wordt inderdaad een stappenplan voor het dichten van achterpoortjes in het vooruitzicht gesteld. De hervorming van de schenkbelasting is in werking getreden op 1 juli 2015. We zullen uiteraard het verloop van het aantal schenkingen, zowel onroerend als andere, opvolgen. Ook de inhoud van de akten en de aard van de verrichtingen worden geanalyseerd. We gaan dus veel meer data bijhouden op het vlak van de schenkingen. Tot nu toe hadden we vrij ruwe, geglobaliseerde data maar nu zijn we van plan om veel meer detaildata bij te houden.

Mijnheer Lantmeeters, ik ben het met u eens dat het niet gaat over het ontwijken van de schenkbelasting, maar bij een nieuw systeem moet worden nagegaan of er geen onvoorziene ontwijkingsmechanismen opduiken. Ik denk dat u dat bedoelt in uw vraag. Bij een hervorming moet men altijd evalueren of er niet corrigerend moet worden opgetreden. Ik houd daarvoor nauw contact met het notariaat.

VLABEL kijkt naast de onroerende schenkingen ook andere verrichtingen die zich op het terrein voordoen en evalueert of daartegen regelgevend moet worden opgetreden en wat daarvoor dan de beste remedie is. Het is vandaag 15 september, het is dus nog vrij vroeg om nu al te zien of er bepaalde systemen ontstaan die onbedoelde effecten zijn van de hervorming die is doorgevoerd.

Voor de sterfhuisclausule hebben we onlangs een passende en sluitende decretale remedie voorgelegd. Daarmee is een eerste belangrijke stap van het stappenplan uitgevoerd. Binnenkort wordt binnen de Vlaamse Regering bekeken wat de volgende stap moet zijn om onbedoelde constructies een halt toe te roepen. Wanneer men een hervorming doorvoert met een vereenvoudiging, vergroening en verlaging van tarieven, moet men ook zorgen voor een correcte inning. Zodra een beslissing wordt genomen over de tweede stap in het stappenplan, wordt dat meegedeeld aan het Vlaams Parlement. Ik verwacht die over een maand of anderhalve maand.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U licht toch al een tipje van de sluier. De cijfers die u naar voren schuift, geven in eerste instantie aan dat er mogelijks een effect is, maar dat zullen we op langere termijn moeten bekijken.

Wat het stappenplan betreft inzake de ontwikkelingsmechanismes, lees ik enkel wat in de memorie van toelichting staat. Daar staat heel duidelijk in dat tegelijk met de invoering een stappenplan zou worden ontwikkeld om ontwikkelingsmechanismen aan te pakken. Mijnheer Lantmeeters, dat staat zo in de memorie van toelichting.

Minister, wanneer u een hervorming doorvoert met de drie accenten die u daarnet hebt gelegd, moet u er alles aan doen om die ontwikkelingsmechanismen aan te pakken.

Ik krijg nu deels een antwoord. Men is ermee bezig, binnen anderhalve maand komt de tweede stap. Ik vind het dan wel merkwaardig dat aanvankelijk in de memorie van toelichting stond dat die twee instrumenten tegelijk in werking zouden treden. Het leek me niet de bedoeling af te wachten welke ontwikkelingsmechanismes zouden worden opgebouwd en pas dan een stappenplan te maken.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Het werd tijd dat fiscaliteit wordt gebruikt om een beleid te voeren. Die vergroening en vereenvoudiging zorgen ervoor dat er een beleid kan worden gevoerd. Vroeger was fiscaliteit, en dan vooral de schenkbelasting, vooral gericht op het innen van gelden.

Onze partij staat achter een verlaging zolang die goed is voor de burger. Het feit dat er een verlaging is, mijnheer Rzoska, is al een oplossing voor het opduiken van ontwikkelingsmechanismen. Wanneer de fiscus op een bepaald moment tot 80 procent op het geld van mensen zou inhouden, dan zou men ofwel ontwikkelingsmechanismen doorvoeren, ofwel niets doen. Door de verlaging en vereenvoudiging van de tarieven worden mensen momenteel uitgenodigd om toch iets te doen, terwijl de fiscus toch gelden int. Zoals destijds tijdens de bespreking van de wijziging van de schenkbelasting herhaaldelijk werd gezegd, zal er een verhoging komen om de eenvoudige reden dat er vroeger geen schenkingen plaatsvonden. Waar vroeger de schenkrechten hoger waren dan de successierechten, wachtte men beter tot men overleden was om roerende of onroerende goederen te laten overgaan. Momenteel is het voordeliger om nog bij leven goederen te schenken. De schenkingsrechten liggen immers lager dan de successierechten. Door het invoeren van dit nieuwe systeem is het grootste ontwikkelingsmechanisme al vermeden.

Ik wil ook benadrukken, mijnheer Rzoska, dat eventuele ontwikkelingsmechanismes zoals u die noemt, daarom nog niet negatief zijn. Een ontwikkelingsmechanisme kan eventueel een handgift zijn. We moeten het systeem niet op dusdanige

manier voorstellen dat alles verdacht lijkt. Laat het systeem het systeem zijn, het is een goed systeem waar wij achter staan, en maak het niet verdachter dan het is. Laat eventuele mechanismen die momenteel tot het gemeengoed van de praktijk behoren, bestaan, tenzij er gegronde redenen zijn om dat niet te doen. Een ontwijkingsmechanisme is geen fout of crimineel gegeven, het is een juridisch correcte zaak die in het Burgerlijk Wetboek staat. De minister kan dat niet veranderen, noch het parlement. Door de verlaging is het ernstigste ontwijkingsmechanisme vermeden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Lantmeeters, ik heb die memorie van toelichting niet geschreven, dat hebben de meerderheid en de Vlaamse Regering gedaan. Als in die memorie van toelichting staat dat er op 1 juli 2015, samen met de aanpassing een stappenplan komt "om de ontwijkingsmechanismes aan te pakken", dan denk ik dat het logisch is dat het parlement het stappenplan wil zien op basis waarvan die ontwijkingsmechanismes kunnen worden aangepakt.

Dat staat daar zo in. Het lijkt me dat ik daar een terechte vraag over heb gesteld. Collega Lantmeeters, ik stel voor dat u even contact opneemt met de betrokken kabinetten, om dan eventueel de memorie van toelichting in het vervolg zuiverder te houden. U kunt me niet verwijten dat ik tracht een regering te controleren aan de hand van wat ze zegt en neerschrijft.

De heer Jos Lantmeeters (N-VA): Mijnheer Rzoska, ik verwijt u die vraag helemaal niet. Ik geef u zelfs gelijk als u die vraag stelt. Ik heb even mijn standpunt of die van onze partij hieromtrent verduidelijkt.

Uw vraag is terecht. De minister heeft erop geantwoord. Ze stelt op dit ogenblik alles wat er gebeurt te monitoren, om te bekijken of er eventuele ontwijkingsmechanismen zijn. Ik antwoord u gewoon dat volgens mij het ergste leed al is voorkomen door een verlaging van de schenkingsrechten. Ik wil hier vandaag doodgewoon het volgende zeggen: uw vraag is correct, en ons antwoord is dat we blij zijn dat er een verlaging is, en dat we van oordeel zijn dat de ontwijkingsmechanismen op dit ogenblik worden vermeden.

De voorzitter: We hebben de toezegging van de minister dat er een tweede stap op komst is binnen de zes à acht weken.

Minister Annemie Turtelboom: We hebben een eerste stap gezet. Er komt een tweede stap. Ik heb echter ook gezegd dat we dit zullen monitoren, en bekijken of de verlaging die we hebben doorgevoerd vanaf 1 juli op een bepaald moment onbedoelde effecten heeft gehad. Ook daar moeten we dan bijsturen. Ik vind dat eigenlijk wel heel belangrijk. Het gaat er niet alleen om een hervorming te doen. Ik ben het grotendeels eens met de heer Lantmeeters: door het feit dat men dit heeft verlaagd, heeft men al heel wat mechanismen vermeden die eventueel konden worden gebruikt. Toch moeten we ook blijven bekijken of dat onbedoelde effecten heeft. Dan zal ik de eerste zijn om niet alleen te pleiten voor een verlaging en een vergroening, maar ook om te pleiten voor een daadwerkelijk bijsturen van die aspecten. Daarom heb ik ook expliciet gevraagd aan het notariaat om me die dingen ook gewoon te melden, niet als het eenmalig is, maar als er sprake is van een systeem. Dat vind ik eigenlijk wel heel belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Björn Rzoska aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het nieuwe contract met de vennootschap Scholen van Morgen – 2879 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jan Bertels

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, geachte leden, het is een beetje een soap, die Scholen van Morgen en al die pps'en. Die komen hier regelmatig aan bod in de commissie. Als er nieuwe elementen zijn, die ik ook heb gezien in de beslissingen van de Vlaamse Regering, dan kan ik natuurlijk niets anders doen dan daar toch enige verduidelijking bij vragen.

Minister, u kondigde in oktober 2014 in deze commissie aan dat u samen met uw collega van Onderwijs aan het onderhandelen was met de DBFM-vennootschap (Design Build Finance Maintain) Scholen van Morgen over een herwerking van de kaderovereenkomst. Meer concreet ging dat eigenlijk over een herfinanciering van de bouwlening en over een verlaging van de algemene risicopremie vervat in de beschikbaarheidsformule. De aanleiding die u toen aangaf, en waarover er ook wel een brede consensus was in de commissie, waren de lage rentevoeten op de financiële markten.

Niet alleen ik, maar ook collega De Meyer informeert regelmatig, en informeerde ook in het verleden enkele keren, naar de vooruitgang in deze onderhandelingen. Op 10 juli 2015 – helemaal op het einde natuurlijk, zoals dat gaat, als het parlement bijna in reces is – hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de coördinatie en de herwerking van de kaderovereenkomst voor de inhaalbeweging voor schoolgebouwen. Hoewel de gecoördineerde en herwerkte kaderovereenkomst opnieuw als betrouwbaar wordt bestempeld, wat ik vanuit de parlementaire logica bijzonder jammer vind, blijkt uit een nota aan de Vlaamse Regering dat de uitkomst van die heronderhandeling gunstig is. In het licht van een investeringsprogramma van 1,5 miljard euro is het resultaat bescheiden, maar laten we positief blijven: alle beetjes helpen. Inzake de herfinanciering van de bouwlening bedraagt het voordeel voor de Vlaamse begroting in de periode tot 2019 in totaal 17,1 miljoen euro. De verlaging van de risicopremie loopt op van 12.500 euro in 2015 tot 427.000 euro in 2019. Voor de daaropvolgende jaren, de jaren na 2019, worden er geen bedragen genoemd. Naast de voornoemde onderhandelingen hebt u ook gesleuteld aan een methode om de jaarlijkse ESR-impact (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen) van het investeringsprogramma Scholen van Morgen op de begroting beter te ramen. Die methode zou voor validatie aan het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) zijn voorgelegd.

Minister, kunt u de nieuwe methode voor het aanrekenen van de investeringen in Scholen van Morgen toelichten? Is ze ondertussen gevalideerd door het INR, en wijzigt dit de impact op het vorderingensaldo? In het advies van de Inspectie van Financiën van 30 juni 2015 over de net beschreven beslissing van de Vlaamse Regering van 10 juli 2015 wordt ook herinnerd aan de intentie om voor de nv School Invest een positieve ruling te verkrijgen. Wat is in dit verband de stand van zaken? Beperken de gunstige effecten van de herwerkte kaderovereenkomst zich tot de periode tot 2019, of is er in de jaren daarna ook nog steeds een positieve impact, en geldt die dan alleen voor de verlaagde risicopremie of is die ook terug te vinden in de herfinanciering van de bouwlening? Het financiële voordeel van de herwerking van de kaderovereenkomst gaat niet naar de betrokken scholen, maar vooral naar de Vlaamse overheid. Kunt u waarborgen

dat de middelen die de Vlaamse Regering op die manier recupereert, toch voor scholenbouw zullen worden bestemd? Die nood aan bijkomende plaatsen in het onderwijs stond vandaag nog zeer centraal in de media.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Voorzitter, geachte leden, naar aanleiding van een analyse van Eurostat werd de pps-scholenbouw geherklasseerd als overheidsinvestering. Deze herklassering heeft als gevolg dat tijdens de bouwfase de activa op het moment van gedeeltelijke oplevering, dus de activa in aanbouw van het gebouw, uit de balans van de DBFM-vennootschap verdwijnen, en worden vervangen door een geïmputeerde vordering ten opzichte van de overheid, met een negatieve impact op het vorderingensaldo. De te herklasseren activa betreffen de design-and-buildkosten, prijsherzieningen, intercalaire diensten en de financieringskosten op korte termijn. Voor de aan te rekenen btw op die activa geldt dat het aanrekeningsmoment het moment van de oplevering is, in plaats van dat dit gebeurt in functie van de vooruitgang van de werken. In de operationele fase, ten slotte, is er een positieve impact op het vorderingensaldo, ten belope van de kapitaalscomponent binnen de jaarlijks aan de DBFM-vennootschap betaalde beschikbaarheidsvergoeding.

Ik heb mijn diensten de opdracht gegeven om samen met de DBFM-vennootschap Scholen van Morgen een methodologisch kader uit te werken voor de berekening van de jaarlijkse ESR-impact voor de Vlaamse overheid, conform de voornoemde principes van de ESR-matige verwerking in de opeenvolgende fases van het project. Dat heeft geresulteerd in een methodologische nota, waarvoor het advies van het INR begin juli is aangevraagd.

Ik moet zeggen dat ik tot op vandaag het advies van het INR over die methodologische nota nog niet heb gekregen. Momenteel gaan we ervan uit dat het geschetste methodologisch kader in grote lijnen zal worden aanvaard, en dit met andere woorden niet tot een structurele wijziging qua impact op het vorderingensaldo zal leiden. Sowieso werd bij de begrotingsaanpassing 2015 de ESR-correctie voor Scholen van Morgen reeds berekend, conform dit methodologisch kader, maar zoals ik al zei, heb ik het INR-advies daarover nog niet gekregen.

Ik beschik over een advies van een onafhankelijk advocatenkantoor dat stelt dat er binnen het zogenaamde X/N-vereffeningsstelsel geen roerende voorheffing verschuldigd is voor inkomsten ontvangen door rechtspersonen die deel uitmaken van de sector van de overheid op effecten uitgegeven door rechtspersonen die deel uitmaken van diezelfde sector van de overheid. Het Vlaamse Gewest is er bij de beleggingen in het verleden op basis van extern verleende adviezen immers steeds van uitgegaan dat het, net als alle rechtspersonen die ESR-matig deel uitmaken van de sector van de overheid, over een definitieve vrijstelling van roerende voorheffing beschikte op interesten die zijn verkregen op effecten die waren belegd binnen het X/N-vereffeningsstelsel. Teneinde verdere duidelijkheid ter zake te creëren en bijgevolg ook correct te kunnen handelen, ben ik het advies van het onafhankelijk advocatenkantoor momenteel nog aan het afstemmen met de bevoegde diensten binnen de FOD Financiën en met de bevoegde federale minister. We hopen ook dat we daarover binnenkort feedback krijgen, ook van de FOD Financiën.

In de herwerkte kaderovereenkomst betreffende de durende financiering van het DBFM-programma Scholen van Morgen werd uitvoering gegeven aan het akkoord van december 2014, met de volgende elementen.

Eén: de volledige uitvoering van het DBFM-programma Scholen voor Morgen, wat ik zeer belangrijk vind. Twee: een herfinanciering van de bouwlening tegen een lagere rente, met een beperkt aantal financiers. En drie: een verlaging van de

risicopremie die vervat zit in de berekening van de beschikbaarheidsvergoeding. De verlaging van de risicopremie heeft een impact gedurende de volledige periode dat de beschikbaarheidsvergoeding loopt. De verlaging van de marge op de bouwlening heeft enkel een impact gedurende de periode dat de bouwfase loopt. Aangezien de meeste projecten tegen 2019 opgeleverd zullen zijn, heeft dit daarna zo goed als geen effect meer.

Met betrekking tot het financiële voordeel van de herwerking van de kaderovereenkomst werden volgende afspraken gemaakt. De voordelen van de herfinanciering van de bouwlening enerzijds en de voordelen van het verlagen van de risicopremie anderzijds zullen terugvloeien naar de Vlaamse overheid, wat concreet betekent dat deze voordelen bij het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGIO) terecht zullen komen en opnieuw kunnen worden aangewend voor bijkomende investeringen in schoolinfrastructuur. Die voordelen zullen binnen AGIO verdeeld worden tussen het gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerde onderwijs, op basis van de verdeelsleutel die bij Onderwijsdecreet II bepaald is.

Alle eventuele voordelen van de herfinanciering van de langetermijnlening, waarbij de eerder geschetste problematiek van de al dan niet vrijstelling van roerende voorheffing een rol speelt in het bepalen van de te maken keuzes, zullen volledig ten goede komen van de algemene middelen van de Vlaamse begroting. Dat is ook logisch, gelet op de financierings- en de herfinancieringsrisico's die daarmee gepaard gaan en het feit dat het algemene begrotingssaldo ook de last heeft gedragen van de ESR-weerslag als gevolg van de herclassificatie van de Scholen van Morgen. Die eventuele voordelen zullen duidelijk in kaart worden gebracht door AGIO, de Participatiemaatschappij Vlaanderen en School Invest, in samenspraak met mijn administratie. Dat zal beschikbaar zijn bij de voorlegging van het addendum rond de herfinanciering van de langetermijnlening aan de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Bedankt voor uw duidelijke antwoorden op mijn vragen, minister. Ik heb nog enkele bijkomende vragen, die vooral te maken hebben met de voorwaarden. U hebt een aantal zaken geschetst, onder andere de voorwaarden om die heronderhandeling van de kaderovereenkomst te doen. Zijn er nog andere voorwaarden die opgenomen waren in het oorspronkelijke contract, gewijzigd tijdens die heronderhandeling? Kunt u aangeven over welke voorwaarden mogelijk nog opnieuw is onderhandeld?

De ESR-neutraliteit blijft altijd wat de olifant in de kamer. We houden nu al rekening met de nieuwe manier van berekenen die voorligt bij het INR. We zullen moeten wachten op het advies van het INR vooraleer we weten of we het wel degelijk op die manier mogen doen. Is, gezien het feit dat het volledig in de begroting moest worden opgenomen, ook het scenario bekeken om dit los van de privépartners – ik bedoel daarmee de kapitaalverstreckers – te gaan doen, gewoon vanuit de Vlaamse begroting?

Aanvankelijk was een van de voordelen om naar een pps te gaan, net dat men privékapitaal kon aanspreken. Nu moeten we van Eurostat en door de herclassificatie heel het project in de Vlaamse begroting opnemen. Ik vraag me dan af of op het einde van de rit die hele operatie om nu te gaan heronderhandelen dan wel de moeite waard was. Ik kan mij immers voorstellen dat er in de oorspronkelijke kaderovereenkomst voorwaarden waren opgenomen, ook ten aanzien van de privépartners. Ik heb het dan vooral over timing, oplevering en zo meer. We moeten elkaar geen blaasjes wijsmaken: die doorlooptermijnen zijn nooit verlopen zoals aanvankelijk voorzien in het contract. Er was gedacht dat de

eerste school zou worden opgeleverd zeven jaar na het afsluiten van het contract. We zijn ondertussen heel wat jaren verder. Mijn vraag is dus of het geen piste geweest was om heel dit ding stop te zetten en de scholenbouw gewoon te financieren vanuit de begroting, gezien het feit dat heel het project binnen de begroting moet worden opgenomen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Wat de voorwaarden betreft, hebben we u de informatie gegeven die we relevant vonden, maar ik zal voor alle zekerheid nog eens checken of er ook andere voorwaarden gewijzigd zijn. Ik durf niet helemaal te zeggen van niet, want wie weet, is er ergens in de details van de contracten toch nog een voorwaarde gewijzigd. Ik zal dat nakijken en het u schriftelijk overmaken.

Uw tweede vraag is heel pertinent: als je op een bepaald moment moet inkantelen, waarom werk je dan nog samen met de privésector? Je hebt natuurlijk contracten waaraan je gebonden bent. Die contracten met de privépartners waren er voor de inkanteling en voor de herclassificatie. Je kunt dus niet zomaar weg van die contracten. Wat we wel doen, is voor de lening naar eigen financiering gaan. Daarover hebben we opnieuw onderhandeld. Maar voor de contracten voor het pakket van Scholen voor Morgen waren er contracten met privépartners, en het is logisch dat die contracten uitgevoerd worden, ook al heb je nadien een gewijzigde situatie.

Bij een aantal pps'en heeft Europa altijd gewaarschuwd, bij andere pps'en is Europa nadien ook van gedacht veranderd en heeft men de idee dat het buiten de begroting mocht blijven, bijgesteld.

Als je als overheid contracten aangaat met privépartners, dan moet je die contracten ook honoreren. Als we dit toen zou hadden geweten, dan zouden we het misschien gewoon helemaal met de eigen financiering gedaan hebben. Maar dat is natuurlijk 'als, als, als'. Op een bepaald moment is met betrekking tot Oostervel ook de beslissing genomen dat, als het geen pps kon zijn, we het opnamen in de begroting en we dan ook gebruik maakten van de historisch lage rente en van de goede rating die Vlaanderen heeft om de eigen financiering aan te gaan. Voor de Scholen van Morgen was dat, gegeven de contracten, geen optie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.